

Jelle Harder en de IJsvogel

Op 24 november 2010 was Jelle Harder te gast bij de VWGA met een lezing over de IJsvogel, zijn beschermeling. Jelle, voor wie hem nog niet kent, is een bevoegen natuurliefhebber. Als de avond ten einde is gekomen blijkt dat die bevoegenheid niet zomaar in de lucht blijft hangen. Jelle is niet alleen de man met grote ideeën; hij weet die ideeën ook te realiseren.

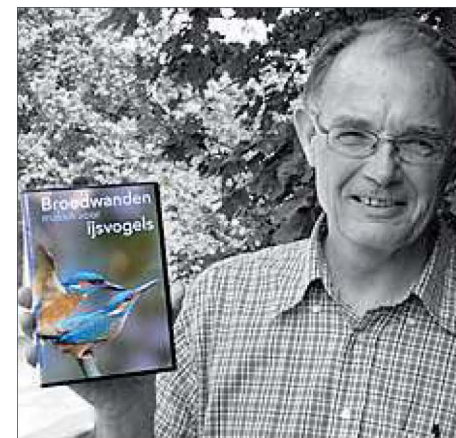
FOTO: PATRICK KOELEMAN

IJsvogels eten vrijwel uitsluitend vis

De IJsvogel is een plaatje, één van de mooiste inheemse vogels, daar is iedereen het wel over eens. Voor velen blijft het een plaatje, omdat de vogel zich moeilijk laat zien. Een beetje vogelaar heeft de IJsvogel natuurlijk vaker gezien, maar nu horen de twintig aanwezigen veel nieuwe details. De kobaltblauwe-kastanjebruine verschijning scheert met zo'n 80 km per uur over het water; vandaar dat men het wel heeft over de 'blauwe

schicht'. Zijn voedsel bestaat voor 80% uit vis, en daarnaast uit libellenlarven, kikkertjes, salamanders en garnalen. Hij jaagt hierop vanaf een tak, maar ook vanuit een biddende positie. Je kunt hem eerder op geluid ontdekken dan op het oog, hij is makkelijk herkenbaar door de schelle roep. Mannetje en vrouwtje zijn te onderscheiden door de kleur van de snavel. Een man heeft zwart op de ondersnavel, een vrouw rood-oranje.

Lange tijd staat Jelle stil bij het nest en het broedgedrag. We zien schitterende beelden van jonkies die, gebroederlijk zij aan zij, diep in een nestgang zitten verscholen. Zijn nest bouwt de IJsvogel in een hoge oeverwand langs stromend water. De ovaalvormige nestgang van circa 6 cm doorsnee lijkt op die van de Oeverwaluw. Alleen de richting is anders. Een ijsvogelnestgang, die vaak wel 1 meter lang kan zijn, is verticaal ovaal, die van de oeverwaluw is horizontaal ovaal. Twee, soms drie keer per seizoen wordt er gebroed. Zo is het mogelijk de populatie aardig op peil te houden, want de IJsvogel is zeer gevoelig voor strenge winters met veel ijsvorming.

Jelle Harder

Het inzicht in de bouw- en broedkunst van de IJsvogel leidt tot het volgende deel van de lezing. Het is meer een workshop over het aanleggen van wanden voor IJsvogels. In zijn eigen werkgebied, de Gooi- en Vechtstreek, heeft Jelle hier jarenlange ervaring mee.

Ik raak langzamerhand steeds meer onder de indruk van Jelle. Hij is betrokken bij het onderwerp, dus gaat deze man over tot actie. Het blijft niet bij zelf wanden construeren, hij zet ook anderen aan om dit te doen. Jelle organiseert een groot netwerk van ijsvogelcoördinatoren. De statistieken laten zien dat het werkt. Ten opzichte van de rest van Nederland steekt de populatie IJsvogels in de regio Gooi- en Vechtstreek er met kop en schouders bovenuit. Ook Amsterdam doet het trouwens niet slecht. Toch vindt Jelle dat er hier in Amsterdam een coördinator IJsvogels zou moeten zijn. Wie voelt zich geroepen? Jelle Harder zou niet Jelle Harder heten als hij hem of haar niet goed op weg zou helpen. Je kunt je melden via jelleharder@hetnet.nl.

Jan van Til

In 2006 won Jelle Harder met zijn IJsvogelproject de eerste Paul Fentener van Vlissingen/AD-Natuurprijs.

In 2008 maakte de IJsvogelwerkgroep Gooi en Vechtstreek de DVD "Broedwanden maken voor IJsvogels". Deze is te bestellen door overmaking van € 6,00 (incl. verzendkosten) op ING rekeningnummer 2529179 t.n.v. Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. te Hilversum, onder vermelding van "IJsvogel DVD" en je adres.

Op internet is een handleiding voor de aanleg van ijsvogelwanden te vinden: vwggooi.nl/images/stories/ijsvogels/ijsvogelwanden.pdf